

N:o 11.

Ank. till Riksd. kansli den 9 mars 1888, kl. 2 e. m.

Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande n:o 3, med anledning af väckt motion om upphörande af den i 103 § kongl. förordningen den 4 november 1886, angående konsulatsväsendet för svenska handelsfartyg bestämda konsulatsafgift.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion, n:o 42, har herr *A. Brodin* anført, att skeppsrederirörelsen otvifvelaktigt vore den näring, som lidit största betryck under senast förflutna tio år, samt att många stater sökt stödja densamma dels genom direkta bidrag att fördelas emellan rederierna, såsom i Frankrike och Italien, dels genom betydliga årliga statsunderstöd åt vissa större bolag, såsom i Tyskland vore händelsen. Dessa statsunderstöd hafva naturligen framkallat en ytterligare, oemotståndlig konkurrens för de svenska fartygen, hvilka icke allenast varit i saknad af dylikt understöd, utan dessutom haft skyldighet erlægga afgifter, som andra nationer sakna. Det minsta de svenska skeppsrederierna under dessa förhållanden borde hafva rättighet att fordra vore, att sådana afgifter, hvilka äro pålagda de svenska fartygen, och hvartill motsvarighet ej eger rum hos andra likställda nationer, till exempel England, hvilka arbeta under samma omständigheter, blefve afskaffade.

Bland dylika afgifter vore den, enligt kongl. förordningen angående konsulatsväsendet den 4 november 1886, till 6,³⁵ öre per registerton utgående. I nämnda förordning lyder nemligen 103 § sålunda:

»1. Konsulatafgift skall i hamn, der konsul eller vice konsul finnes anställd, erläggas för hvarje svenskt eller norskt handelsfartyg, som derstädes

till större eller minde del lossar eller lastar eller både lossar och lastar, med 6,35 öre för hvarje ton af fartygets afgiftspligtiga dräktighet.

2. För fartyg, som i flera hamnar lossar delar af samma last eller intager last och fyllnad deri, skall denna afgift erläggas endast i den första hamnen, der lossning eller lastning egt rum. I öfriga hamnar skall erläggas endast half afgift, dock att för fartyg, som i samma hamn både lossar och lastar, i alla händelser hel afgift bör erläggas.

3. Fartyg, för hvilket under loppet af ett kalenderår i en hamn erlagts konsulatafgifter, hvilkas sammanlagda belopp motsvarar det femdubbla beloppet af en hel konsulatafgift för samma fartyg, skall under återstående delen af året vara från vidare erläggande af konsulatafgift i samma hamn befriadt.»

Den lindring, som enligt sistnämnda moment tillkomme fartyg, kunde naturligen endast åtnjutas af fartyg med reguliera turer på utlandet, men då desse voro ett försvinnande fåtal, drabbades fartyg i lastfarten utan lindring af denna afgifts erläggande. För lastångare, som besökte många hamnar, vore isynnerhet denna afgift betungande, och exempel kunde påvisas, då för en medelstor lastångare öfver 1,000 kronor betalats i dylika afgifter. Då fartygen under senare åren fått segla dels utan, dels med ringa nettobehållning, vore detta en ganska tryckande utgift.

Ej heller användes dessa afgifter uteslutande för konsulers aflöning, ty större eller mindre del deraf inginge till konsulatkassan; och då från nämnda kassa utgifter äfven bestriddes för andra ändamål, såsom för aflöning och pensioner för ministrar vid främmande hof, syntes det motionären obilligt, att skeppsrederierna skola särskildt härtill bidra. Konsulerna voro väl dessutom lika mycket afsedda att beakta och befordra våra handelsintressen och ej allenast sjöfarten, hvarjemte rättvisa och billighet borde fordra, att fartygen endast hade att erlægga afgifter till konsulerna i förhållande till det besvär, som de förorsakade desamme.

Då det derjemte åläge svenska fartyg att betala konsulerna särskilde afgifter, då deras biträde erfordrades, enligt faststald taxa, hvilken vore högre än den engelska, oaktadt detta lands fartyg icke hafva någon motsvarande afgift att erlægga, framginge häraf ytterligare obilligheten deruti, att svenska fartyg dessutom skola betala denna särskilda afgift.

Med stöd af dessa skäl hemställer motionären, att Riksdagen behagade besluta, att svenska fartyg från och med år 1889 befrias från att erlægga den i 103 § af Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående konsulatväsendet den 4 november 1886 bestämda afgift af 6,35 öre pr registerton, samt att motsvarande belopp må konsulatkassan tillskjutas af statsverket.

Beträffande tillkomsten af ifrågavarande afgift får utskottet upplysa, att i början af detta århundrade vid tidpunkten för Sveriges och Norges förening fans, hvad det förra landet anginge, icke någon allmän regel för konsulernas rätt att uppbära afgift af svenska fartyg, utan grundade sig denna rätt, der den fans, på särskildt nådigt beslut vid konsulers utnämning; och utgick denna afgift, hvilken kallades konsulad, dels med visst belopp för hvarje fartyg, dels i mån af fartygets dräktighet och dels i mån af intagen eller lossad last. Härmed fortfor, intilldess Kongl. Maj:t under den 29 juni 1833 förordnade, att från och med påföljande års början svensk och norsk konsul skulle vara berättigad att af hvarje svenskt fartyg, som på den ort, der han sjelf vore anställd eller vice konsul förordnad, antingen lossade eller intoge ny last, eller både lossade och lastade, uppbära i konsulatafgift en femtondedels riksdaler hamburgerer banko, spansk piaster eller deremot svarande belopp i landets mynt för hvarje svår läst af fartygets dräktighet, efter dess måtebref, hvaremot konsul icke finge af fartyg, som hvarken lossade eller lastade, uppbära någon konsulatafgift.

Den 30 november 1855 befalde Kongl. Maj:t, med anledning af från norsk sida upprepade gånger väckt fråga om lästafgiftens nedsättning, till sättandet af en komité af svenske och norske män, för att i ett sammanhang behandla frågorna rörande ordnandet af de förenade rikenas konsulativsände. Denna komité tillstyrkte i afgifvet betänkande samtidig nedsättning i konsulatafgiften för båda rikenas fartyg; och blef detta förslag föredraget i sammansatt statsråd den 16 januari 1857, hvarvid förordnades, bland annat, att i mån af dåvarande konsulers afgång lästafgiften i Sverige skulle nedsättas till 12 öre riksmünt för hvarje svår läst. I Sverige blef vid föredragning i svenskt statsråd den 6 oktober samma år förordnadt, att den afgift som under namn af lästafgift erlades af svenska fartyg, då de lossade eller lastade i en hamn, der svensk eller norsk konsul eller vice konsul vore anställd, skulle för dessa fartyg nedsättas till 12 öre riksmünt för hvarje svår läst. Derefter blef komiterades förslag till förnyad konsulsstadga och expeditionstaxa i dess helhet föredraget i sammansatt statsråd den 20 april 1858 och i hufvudsakliga delar godkändt; i anledning hvaraf i den förnyade konsulsstadga, som samma dag utfärdades, angående de afgifter, som konsul skulle ega att i och för tjensten uppbära, i 69 § förekommer följande:

»Konsulerna äro berättigade att, hvar för sitt distrikt, uppbära lästafgift af svenska handelsfartyg med tolf öre riksmünt för hvarje svår läst af fartygets dräktighet, samt af norska handelsfartyg med fyra skillingar norsk specie för hvarje kommersläst. Denna afgift erlägges endast i hamn, der konsul eller vicekonsul finnes, och för fartyg, som till större eller mindre del intager eller lossar last.

För fartyg, som under samma resa lossar eller lastar i särskilda hamnar inom samma konsulatdistrikt, erlägges lästafgiften endast med halfva beloppet i öfriga hamnar utom den första, der lastning eller lossning egt rum».

Samma afgift är för närvarande oförändradt bibehållen, endast till följd af de ändringar i mynt- och skeppsmätningssystem, hvilka sedermera blifvit vidtagne, reducerad till nuvarande beloppet 6,35 öre pr registerton.

Sedermera beslöts den 12 februari 1875 tillsättandet af en ny komité, bestående af tre svenske och tre norske män, för att afgifva dels utlåtande och förslag till de förändringar i de förenade rikenas konsulatväsende, hvilka kunde finnas lämplige, dels ock förslag till förnyad konsulstadga; och föreslog denna komité uti sitt den 4 november 1876 afgifna betänkande, bland annat, att hel konsulatafgift för handelsfartyg skulle utgå med sex öre och half konsulatafgift med 3 öre för hvarje ton af fartygets afgiftspligtiga dräktighet.

I nu gällande kongl. förordning angående konsulatväsendet den 4 november 1886 är ifrågavarande afgift, enligt den af motionären åberopade, här ofvan intagna 103 §, bestämd till 6,35 öre för hvarje ton af fartygets afgiftspligtiga dräktighet, hvilket utgör den noggranna reduceringen från 12 öre per svår läst enligt kongl. kungörelsen den 16 oktober 1874.

Genom ömsesidig öfverenskommelse mellan de förenade rikena utgör Sveriges bidrag ur statskassan till den gemensamma konsulatfonden fyra sjundedelar eller 160,000 kronor och Norges bidrag tre sjundedelar eller 120,000 kronor. Af detta bidrag och ej, såsom motionären uppgifver, från fartygens afgifter, utgå 17,500 kronor till utrikesdepartementet, deraf från Sverige 10,000 kronor och från Norge 7,500 kronor. De konsulatafgifter, som beräknas af de fast aflönade konsulerna och vice-konsulerna blifva inbetalda till konsulat-kassan, anses för innevarande år komma att uppgå till 224,500 kronor, hvaraf 79,500 kronor antagas belöpa på svenska fartyg (se Kongl. Maj:ts till innevarande Riksdag aflättna statsverksproposition; sid. 10).

Motionärens uppgift derom, att engelska fartyg icke hafva någon motsvarande afgift att erlägga, är med verkliga förhållandet öfverensstämmande; hvaremot, enligt hvad inom utskottet blifvit upplyst, de fleste andre länder, såsom Danmark, Tyskland, Frankrike, Ryssland, Holland och Finland, i detta afseende hafva ungefär samma bestämmelser som Sverige angående konsulat-afgifterna, hvilka för dessa länders fartyg variera från 3 öre till 12 öre per registerton, hvarigenom de, i likhet med såväl engelska som svenska fartyg, betala sine konsulter för de förrättningar, hvarvid dessas biträde anlitas, efter en bestämd taxa.

Af förestående framställning synes, att afgifter till konsulerna redan

sedan längre tid tillbaka blifvit erlagde af svenska fartyg och ej förhöjde genom kongl. förordningen den 4 november 1886, utan endast reducerade i öfverensstämmelse med förändrade mynt- och mätningssystem, hvarjemte utskottet anser sig böra påpeka, att en ganska betydlig lindring uppstått för de fartyg, hvilka hafva bestämda turer på utländsk hamn, genom stadgandet i sista momentet af förordningens 103 § derom, »att fartyg, för hvilket under loppet af ett kalenderår i en hamn erlagts konsulatafgifter, hvilkas sammanlagda belopp motsvarar det femdubbla beloppet af hel konsulatafgift för samma fartyg, skall under återstående delen af året vara från vidare erläggande af konsulatafgift i samma hamn befriadt» — ett stadgande, dertill motsvarande ej förefinnes i konsulsstadgan den 20 april 1858.

Utskottet erkänner villigt rättigheten af hvad motionären anført med afseende på sjöfartens närvarande betryck, då denna näring, likasom de flesta andra, kämpar med så stora svårigheter, att densamma, i stället för att lemna rederierna någon inkomst, ej sällan till följd af de tryckta konjunkturena eller måhända rättare genom den till ytterlighet drifna konkurrens, som de dåliga konjunkturena framkallat, åstadkommit förlust; men då hvarken motionären antydt eller utskottet i öfrigt varit i tillfälle att förskaffa sig upplysning angående storleken af de afgifter svenska fartyg årligen utbetala till de oaflönade konsulerna och vice konsulerna, hvilkas nuvarande antal uppgår till ej mindre än omkring 750, under det de aflönade till antalet endast utgöra 27, och utskottet, vid sådant förhållande, ej ens tillnärmelsevis kan uppgifva beloppet af den kostnad, hvilken staten skulle komma att vidkännas, derest motionärens förslag om öfverflyttandet till statsverket af konsulatafgifternas erläggande bifölles, samt härtill kommer, att ifrågasvarande förordning endast under den korta tiden af ett år varit gällande och tillämpats, anser sig utskottet böra hemställa,

att herr A. Brodins förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 mars 1888.

På utskottets vägnar:

G. THESTRUP.